

På tværs af sprog i flersprogede klasser

Tegn på sprog – tosprogede børn lærer at
læse og skrive.

Lone Wulff
Professionshøjskolen KP
LW@UCC.dk

Disposition for workshoppen

- Præsentation af forskningsprojektet *Tegn på sprog*
- Sprogskam, begrebet udfoldes
- Nedslag i to undervisningsforløb
- Diskussion af paralleller mellem dansk som andetsprogsdimensionen og fremmedsprogstilegnelse

Forskningsgruppen

Helle Pia Laursen (DPU) forskningsleder og fem forskningsmedarbejdere:

- **Ålborg:** Winnie Østergaard
- **Aarhus:** Line Møller Daugaard
- **Vejle:** Uffe Ladegaard
- **Odense:** Birgit Orluf
- **København:** Ulla Lundqvist/Lone Wulff

Forskningsprojektet *Tegn på sprog, 2008-2018*

Præsentation

”Projektets overordnede mål er

- at få indsigt i tosprogedes børns møde med skriftsproget
- og afsøge pædagogiske muligheder for at **inddrage disse børns forudsætninger og behov** i læse- og skriveundervisningen i indskoling, mellemtrin og udskoling.
- for på den måde at skabe et fagligt og forskningsmæssigt grundlag for videreudvikling af den pædagogiske praksis i folkeskolen...”

(fra projektets hjemmeside)

- To årlige dataindsamlinger på tværs af skoler
- To årlige forløb, forankret i den lokale kontekst

‘elevernes forudsætninger og behov’ – **Det flersprogede perspektiv**

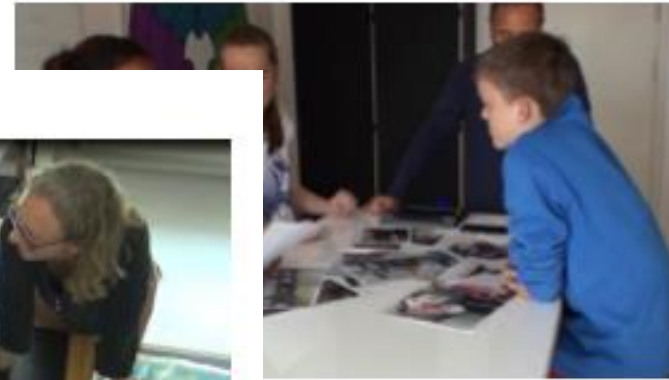
Fokus på sproglig diversitet og elevers forskellige literacyerfaringer

”Hvordan kan literacyundervisningen lægge op til at eleverne involveres i udforskning af skrift med afsæt i deres samlede sproglige viden”

(Fra ‘Den didaktiske refleksionsramme’, udviklet under *Tegn på sprog*)

Dataindsamlinger, eksempler

Portræt af mig som læser

Min sprogverden

Tekster på mange sprog

Multiliteracy

Legogloss

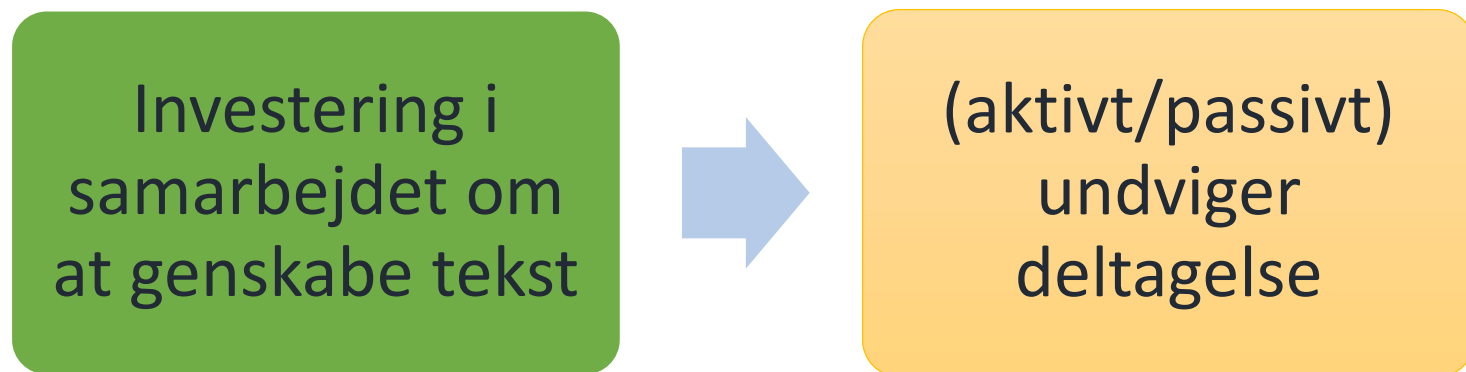
Dictogloss

Sprogskam

Data i forbindelse med aktiviteterne *Dictogloss* og *Legogloss*
(mellemtrinnet)

Problemstilling:

Udfordrer rammer for aktiviteten

Udfordrer det sociale rum som gruppen udgør

Kropssprog og blikke antyder undvigelse

Definition på *sprogskam*

“an intensive negative emotion that is elicited when one experiences failure relative to a standard, feels responsible for the failure, and believes that the failure reflects a damaged self”.

(Lewis citeret i Laursen 2017, s. 10)

I forhold til sprog (her: andetsprog)

- ✓ En standard eleven oplever ikke at leve op til
- ✓ Ansvarer ligger hos eleven selv
- ✓ Fejlen/manglen får konsekvenser for andres evaluering af eleven

Eun-Young Jang & Robert T. Jiménez: A Sociocultural Perspective on Second Language Learner Strategies: Focus on the Impact of Social Context

“Studies on second language (L2) learners' strategies tended to characterize strategies as individual learners' cognitive predispositions or personality traits, leaving a critical question unanswered: **Why do learners use different strategies in different contexts?** From a sociocultural perspective, this article pursued this question by focusing on the impacts of the classroom context and the broader social context on the use of L2 learner strategies. **The authors argue that the emergence, use, and distribution of L2 strategies cannot be fully understood without examining the specific social relationships and power relations in the language classroom.**”

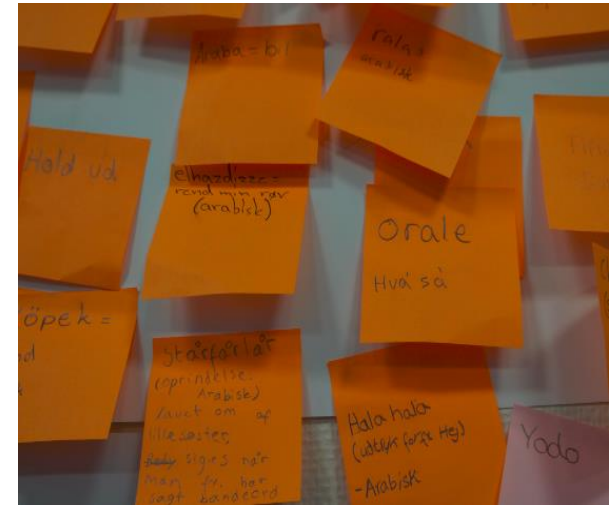
(Jang & Jiménez, 2011)

Didaktiske implikationer for *Tegn på sprog*

- Udforskning af sprog og skriftsprog på tværs af sprog
- Ekspertskab på nye felter

Eksempler på undervisningsforløb hvor klassernes sociale hierarki forrykkes:

Tværsproglige undersøgelser

Nørrebrobørns sprog (5. kl.): Undersøgelse af børns sprogbrug i lokalområdet og produktion af ordbog over typisk sprogbrug (fokus på leksikon, morfologi, pragmatik)

Regulerende tekster - Tekster som vil have dig til at gøre noget (8. kl.) : Udforske egne sprogvalg i forskellige relationer og produktion af høflighedsguide på tværs af dansk, modersmål og skolens fremmedsprog (fokus på pragmatik)

(i Laursen 2016 & Wulff 2014)

Og i forbindelse med tilegnelse af fremmedsprog

Støder man på 'sprogskam' i engelsk, tysk og fransk

– altså elever der *skjuler sig* fremfor at *risikere*?

- Er elevers sociale positioner afgørende for brug af kommunikationsstrategier? Kan nogle elever tillade sig at turde, mens andre undviger den potentielle face-trussel der ligger i 'ikke at kunne'.
- Hvordan/hvorvidt kan elevernes flersprogethed være produktivt for tildeling af nye positioner i fremmedsprogsundervisningen?

Referencer

- Jang, Eun-Young & Robert T. Jiménez (2011): A Sociocultural Perspective on Second Language Learner Strategies: Focus on the Impact of Social Context. In *Theory Into Practice*, 50:2, 141-148 .
- Laursen, Helle P. (2016) Inspiration til literacyundervisning i det flersprogede klasserum. Erfaringer fra *Tegn på sprog*. Professionshøjskolen UCC. Lokaliseret d. 18/5 2018 på https://ucc.dk/sites/default/files/tegn_paa_sprog_inspiration_til_literacy-undervisningen_i_flersprogede_klasserum.pdf
- Laursen, Helle P. (2017). Semiotiske samtidigheder – læsning i et andetsprogsperspektiv. I Laursen, Helle P. (red.), *Tegn på sprog. Tosprogede børn lærer at læse og skrive. Tiende statusrapport* (s. 6-16). Lokaliseret den 18/5 2018 på https://ucc.dk/sites/default/files/statusrapport_2017_final.pdf
- Wulff, L. (2015), Nørrebrobørns sprog – sproglek og leksikon. I Laursen, Helle P. (red.), *Tegn på sprog. Tosprogede børn lærer at læse og skrive. Ottende statusrapport* (s. 39-46). Lokaliseret den 18/5 2018 på https://ucc.dk/sites/default/files/tegn_paa_sprog_-_statusrapport_2015.pdf
- Tegn på sprog, hjemmeside: <https://ucc.dk/forskning/om-forskning-i-ucc/formidling-af-uccs-forskning/forskning-paa-hjemmesiden/tegn-pa-sprog>